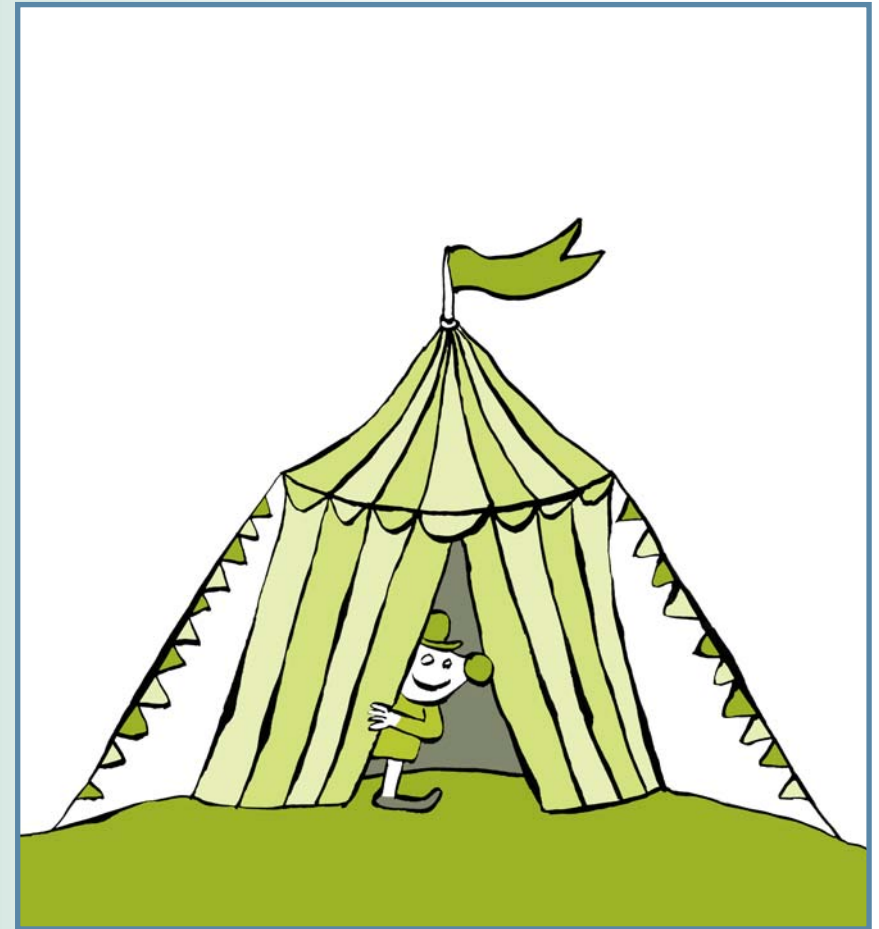

TEREK ITT ÉS OTT III. Közös terek régen és ma

A modul szerzője: Dobrovitzky Katalin

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

4. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Hogy éltek ősünk?					
A	A gyerekek a pedagógus irányításával arról beszélgetnek, hol és hogyan éltek ősünk; a magyaron kívül milyen más ősi kultúrát ismernek, azok képviselői hol éltek, és mi a közös a törzsek életében. 10 perc	Előzetes ismeretek felidézése Szóbeli kommunikáció Emlékezet	Egész csoport együtt – beszélgetőkör		
B	A teremben szétszóródva járkálnak a gyerekek. Közben a tanár történetet mesél, vagy helyzeteket említ, amelyeket a gyerekek mozgással fejeznek ki. 10 perc	Előzetes ismeretek felidézése Rögtönzés Beleélő képesség	Egész csoport együtt – dráma		P1 (Képzeld el!)
C	A gyerekek népzene hallgatnak (lehet magyar, de bármilyen világzene is). Megpróbálják kitalálni, melyik nép zenéje lehet, és hogyan élhettek akkoriban az emberek. 10 perc	Előzetes ismeretek felidézése Befogadóképesség Szóbeli kommunikáció Emlékezet	Egész csoport együtt – zenehallgatás, beszélgetőkör		Nép- vagy világzene

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b Lakóhelyek régen					
A	A gyerekek szimpátia alapján négyfős csoportokat alkotnak. A tanár régi (ősi) lakóhelyeket ábrázoló képeket ad a csoportoknak. A képek tanulmányozása után közösen kitöltik a képhez tartozó feladatlapot. 10 perc	Régi lakóhelyek alaprajzának megfigyelése Figyelem Szóbeli és írásbeli kommunikáció	Csoportmunka – megbeszélés	D1 (Régi lakóhelyek) D2 (Feladatlap)	P2 (Megoldókulcs a feladatlaphoz)
B	A gyerekek szimpátia alapján négyfős csoportokat alkotnak. A tanár régi (ősi) lakóhelyeket ábrázoló képeket ad a csoportoknak. A gyerekek rajzaikkal kiegészítik a képeket, és átrajzolják alapformáját, a kört („Kik élhettek ott?”). 10 perc	Régi lakóhelyek alaprajzának megfigyelése Figyelem Ábrázolás	Csoportmunka – vizuális alkotás	D1 (Régi lakóhelyek) Színes ceruza	
I/c Hasonlóságok keresése					
A	A különböző képekkel dolgozó csoportok ismertetik egymással válaszaikat. Hasonlóságokat keresnek. 5 perc	A kör alapforma hasonlóságának felfedezése Következtetés	Csoportmunka – megbeszélés	Megoldott feladatlapok	P3 (A kör szimbolikája)
B	A különböző képekkel dolgozó csoportok bemutatják egymásnak rajzaikat. Hasonlóságokat keresnek. 5 perc	A kör alapforma hasonlóságának felfedezése Következtetés	Csoportmunka – megbeszélés	Rajzzal kiegészített képek	P3 (A kör szimbolikája)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A törzs szent helye					
A	A csoportok törzsekké alakulnak. Nevet adnak maguknak, majd rövid felkészülés után jelenetet mutatnak be „A törzs szent helye” címmel. A jeleneteket tapsintenzitással értékelik a többiek. 20 perc	A közösségi tér meg- élése Empátia Befogadóképesség	Csoportmunka – drá- ma		
B	A csoportok törzsekké alakulnak. Nevet adnak maguknak, majd „A törzs szent helye” címmel plakátot készítenek. A csoport egyik tagja bemutatja a plakátot a többi csoportnak. 20 perc	A közösségi tér meg- élése Empátia Alkotás Befogadóképesség	Csoportmunka – vizuális alkotás	Csoportonként egy A/2-es cso- magolópapír, zsírkréta	Csomagolópapír, gyurmaragasztó vagy cellux
II/b Cirkusz régen					
A	A gyerekek az amfiteátrum képéről beszélgetnek. 10 perc	Az ókor szórakozási helyének megismerése Megfigyelés Emlékezet Szóbeli kommunikáció	Egész csoport együtt – beszélgetés	D3 (Amfiteátrum képe)	P4 (Amfiteátrum képe) P5 (Információk a képhez)
B	A gyerekek csoportjukban az amfiteátrum képét tanulmányozzák. Az épületről eszükbe jutó fogalmakat egy közös lapra írják. A csoportok felolvasásuk listájukat. 10 perc	Az ókor szórakozási helyének megismerése Megfigyelés Emlékezet Kommunikáció	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D3 (Amfiteátrum képe)	P4 (Amfiteátrum képe) P5 (Információk a képhez)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Cirkusz ma					
A	A gyerekek a mai cirkuszból beszélgetnek a tanár irányításával. 5 perc	Ismeretek felelevenítése Emlékezet Szóbeli kommunikáció	Egész csoport együtt – beszélgetőkör		
B	A gyerekek némajátékkal bemutatnak egy-egy mai cirkuszi produkciót (lehet párban is). A többieknek ki kell találniuk, mit jelenítettek meg. 5 perc	Ismeretek felelevenítése Emlékezet Nonverbális kommunikáció	Önálló vagy páros munka – dráma vagy mimes játék		
II/d Cirkuszi előadás (jelzésszerű)					
A	A csoportok felkészülnek a cirkuszi előadásra. A produkciókat bemutatják a többieknek, akik körbeülve figyelnek. 25 perc	Egyéniségnek megfelelő feladat választása, bemutatása Önismeret Rögtönzés Befogadóképesség	Csoportmunka – megbeszélés Egész csoport együtt – előadás	Eszközök a választott produkcióhoz	P6 (Útmutató a cirkuszi előadáshoz) Labdák, karikák, kötelek

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Az előadások értékelése					
A	Önértékelés: a gyerekek elmondják, jól érezték-e magukat a választott szerepben. 5 perc	Önismeret Önértékelés	Egész csoport együtt – beszélgetőkör		
B	Csoportértékelés: a gyerekek elmondják, melyik társulat előadása tetszett és miért. 5 perc	Pozitív véleményformálás Döntésképesség Kifejező kommunikáció	Egész csoport együtt – beszélgetőkör		
C	Társértékelés csoportban: a gyerekek megnevezik, melyik társukról tudtak meg valami újat. 5 perc	Pozitív véleményformálás társakról Döntésképesség Kifejező kommunikáció	Csoportmunka – beszélgetés		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 KÉPZELD EL!

„Képzeld el, hogy egy hatalmas kietlen mezőn jársz. Nincsenek építmények, utak, csak a természet, a növények, apróbb állatok. A törzsed vadászni indul. Felkészítitek lovaitokat, magatokhoz veszitek íjatokat, nyilaitokat, és elindultok. Rövid lovaglás után észrevesztek egy vadkant a bozótban. Megpróbáljátok bekeríteni, elejteni. Felajzátok íjaitokat...”

Bármilyen, ehhez hasonló történetet kitalálhat a tanár, amely a nomád, törzsi népek életét idézi meg. Lehet más távoli kultúra is, például indiánok a tűz körül.

P2 MEGOLDÓKULCS A FELADATLAPHOZ

ESZKIMÓ KUNYHÓ (iglu) képhez

1. Eszkimók/inuitok
2. Hóból, jégből
3. 2–6 fő
4. Kör

INDIÁN SÁTOR (tipi) képhez

1. Indiánok (észak-amerikai)
2. Fatörzs, ág, kéreg, bőr, szőrme
3. 4–10 fő
4. Kör

P3 A KÖR SZIMBOLIKÁJA

A kör a tökéletesség, az egységesség szimbóluma. A kör kezdet és vég nélkül való, változások nélküli; ez teszi lehetővé, hogy az időt jelképezze. A ciklikusság – mint az élet rendje – is benne rejlik. A közös terek kör alaprajza erőt, energiát ad a bölcsék szerint. Erősíti az összetartozást. Gondoljunk csak arra, hogy a családi, baráti összetartozás leírására az *asztal körül, tűz körül, családi, baráti körben* kifejezéseket használjuk.

P4 AMFITEÁTRUM KÉPE

Ha a pedagógusnak nem áll módjában kivetíteni a képet, vagy a **B** variációt választja, akkor annyi példányban fénymásolja, ahány csoport van.

Képeket lásd: D3

P5 INFORMÁCIÓK AZ AMFITEÁTRUM KÉPÉHEZ

Az ókori Róma jellegzetes építménye. Hatalmas körszínház volt, amelyben „Cirkuszt a népnek” jelszóval előadásokat, sportversenyeket és gladiátorviadalokat rendeztek. Leghíresebb a Colosseum (80-ban avatták), romja ma Róma leglátogatottabb turistalátványossága. A nagyközönségnek rendezett szórakozási lehetőségek közül (akár 10–12 ezer ember befogadására is képesek voltak) a cirkuszi játékok a legrégebbiek. A kör-, illetve ovális forma lehetővé tette, hogy a közönség mindenhol láthassa a produkciót. A nők csak a leghátsó sorokban kaphattak helyet.

Javasolt kérdések a tanulókhoz:

Hol állhatott az amfiteátrum? Melyik korban? Mire használták? Miért lehet körformája?

P6 ÚTMUTATÓ A CIRKUSZI ELŐADÁSHOZ

Kérjük meg a gyerekeket, hogy 2-2 csoport (tehát 8 fő) álljon össze egy társulattá. Válasszanak magukhoz illő produkciót. (Az előző feladatban vélhetően felsoroltak jó néhányat: zsonglőr, egyensúlyozó művész, állatidomár, bohóc, artista, ugróművész stb.) Mondjuk el, hogy a testi épségükre különösen vigyázzanak. Fontos, hogy mindenki szerepeljen, ha más nem, legyen konferanszié vagy zenész. Ezzel lehetővé tesszük, hogy mindenki legjobb képességei szerint válasszon, vagyis lehetőséget teremtünk az öndifferenciálásra. Természetesen nem várunk tőlük tökéletes cirkuszi számokat, de legyen változatos, gördülékeny az előadás, az sem baj, ha burleszkszerű. Az eszközöket el is hagyhatjuk, ha szűkös a tér, lehet mimesjáték. Az előadás jelzészzerű, a lényeg a „porond” megtapasztalása, hogy mindenhol látnak-néznek. Ha módunkban áll, akkor a tornatermet vagy jó idő esetén az udvart válasszuk helyszínül. Hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy a közönség körben fog ülni, tehát úgy kell mozogniuk, hogy a produkció mindenhol jól látható legyen.